Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 145 (4781)
СРЕДА
ИЮЛИИН
25
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Областной партийна организациин дайшалхы зорилгонууд

ВКП(б)-гэй областной комитедэй XX-дохи пленум болоҗо дүүрэбэ. Энэ пленумэй зүбшэн хэлсэhэн асуудал хадаа республикын арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ болон ажалшадай ажабайдалые hайжаруулха хэрэгтэ шухала удхашанартай байна. Ушар иимэhээ тус пленумэй тогтооҗо абаhан шиидхэбэринүүдые Бурят-Монголой партийна ба партийна бэшэ бүхы большевигууд аhан шадалаараа тэмсэҗэ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол «ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол обкомой хүдэлмэри тухай» энэ оной февралиин 3-да гаргаhан тогтоол соогоо обкомой болон бүхы областной партийна организациин хүдэлмэриин алдуунууд болон ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлhэн байгаа. Республикын хүдөө ажалай гол үндэhэн hалбари болохо малажалые, мүн тэрэшэлэн таряан ажалые хүтэлбэрилхэ талаар ехэхэн дутагдалнууд бии байна гэжэ партиин Центральна Комитет зааhан бэлэй.

Республикын ажаүйлэдбэринүүдые муугаар хүтэлбэрилhэн дээрэhээ дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ ажаүйлэдбэриин продукци багаар гарадаг болоhон ба ажалай бүтээсэ доошоо ороhон байгаа. Илангаяа Улан-Удын ПВРЗ, ой модоной, загаhанай болон алта малталгын ажаүйлэдбэри муугаар хүдэлмэрилнэ гэжэ партиин ЦК тэмдэглэhэн бэлэй.

Тэрэшэлэн партиин обком хадаа партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэрые муугаар эрхилхэ, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ болон арад зоной дунда политико-гэгээрэлэй хүдэлмэри hулаар табигдаhан байгаа. Областной партийна организациин хүдэлмэридэ шүүмжэлэлгэ хэхэ болон абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинажа шалгаха ябадал тон хангалтагүй байба.

Хүдөө ажахые болон ажаүйлэдбэрые, мүн тэрэшэлэн партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрые эрхилхэ талаар областной партийна организациин тодорхой зорилгонууд партиин Центральна Комитедэй тэрэ тогтоол соо табигдаhан байгаа.

Партиин обкомой XX-дохи пленум хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тэрэ тогтоолые бэелүүлхэ талаар 5 hараhаа үлүүтэй саг соо хэhэн хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүдые гаргаба.

Областной партийна организаци хадаа «ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол обкомой хүдэлмэри тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые дүүргэжэ, өөрынгөө хүдэлмэрые нэгэ бага hайжаруулаа гэжэ обкомой пленум тэмдэглэнэ. Партийна организацинууд хадаа малажал тээшэ анхаралаа ехээр табижа, түл абаха болон тэнжээхэ ябадалые hайжаруулаа, малай хорохо ябадалые бага болгоо. Энэ жэлэй хабарай тарилга нёдондонойхидо орохододоо эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ, газарай хүрьhэн нилээдгүй hайн шанартайгаар элдүүрилэгдэдэг болобо. МТС-үүдшье үнгэрөөшэ жэлэйхиhээ ехэ газар хахалжа байна. Гээгдэжэ ябаhан колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар урагшань татахын тула бага зэргэ хүдэлмэри Тарбагатайн, Ториин, Прибайкальска аймагуудта хэгдэбэ.

Республикын ажаүйлэдбэри хадаа хахад жэлэй түсэбые 103 процент дүүргэжэ, олонхи ажаүйлэдбэриин предприятинууд дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлбэ. Улан-Удын ПВЗ-эйн хүдэлмэри hайжараа.

Партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин хэмжээнь нэгэ бага дээшэлээ. Коммунистнууд хадаа партийна, советскэ, ажахын организацинуудай ба хүтэлбэрилхы органуудай хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые нюур сахингүйгөөр шүүмжэлдэг болоҗо, партийна эхин организацинуудта, мүн тэрэшэлэн хүтэлбэрилхы партийна органуудта тогтоол заабаринуудай дүүргэлтые шалгаха ябадал нэгэ бага дээрэ болоо.

Тиибэ-ябашье партиин Центральна Комитедэй тогтоол үшөөл хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна гэжэ ВКП(б)-гэй областной комитедэй пленум тэмдэглээ.

Хэдэ-хэдэн аймагуудта, илангаяа Кяхтын, Кударын. Түнхэнэй, Зэдын, Сэлэнгын аймагуудта малай хоролто болодог зандаа, олохон колхозуудтань малые үрихэ ябадал гарана. Тэрэшэлэн адуу малые адуулха болон тэрээндэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ ябадал хангалтагүй. Адуу мори үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб илангаяа hулаар дүүргэгдэжэ байhаншье hаань, БМАССР-эй Наркомзем ба газартаряалангай таhагууд шиидхэхы хэмжээнүүдые абадаггүй байhаар. Тэрэшэлэн малай үүлтэрые hайжаруулха болон ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхэ талаар тон бага хүдэлмэри хэгдэнэ.

ВКП(б)-гэй обкомой пленум болбол таряан ажал дээрэ хэдэн олон дутуу дунданууд үшөөл усадхагдаагүй гэжэ тэмдэглээ. Хабарай тарилгые муу бэшээр үнгэргэhэншье hаа, олонхи аймагууд тэрэнэй хойноhоо муу харууhалга хэжэ, таряа хуряалгада болон бэлэдхэлдэ хангалтагүйгөөр түхеэржэ, пар хахалалгые муугаар хэжэ байна.

Хүдөө ажахыдахи эдэ бүхы ехэхэн дутагдалнууд хадаа колхозуудые ажахын-эмхидхэлэй талаар бэхэжүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай анхаралаа багаар табидаг, ажалые hайса эмхидхэдэггүй болон хүтэлбэрилхы кадрнуудые хүмүүжүүлхэ болон гээгдэжэ ябаhан колхозуудые урагшань татаха талаар тон бага хүдэлмэри хэгдэдэг дээрэhээ болоно гэжэ тус пленум тэмдэглэбэ.

Урдынхидаал адляар ой модоной ажаүйлэдбэри муугаар хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэшэлэн алтанай ажаүйлэдбэри, нютагай ажаүйлэдбэри болон олзоборилгын коопераци, Зэдын комбинат, Галуута нуурай шулуу нүүрhэнэй шахтанууд партиин ЦК-гэй тогтоолые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Коммунистнуудые политическэ талаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри үшөөл hула. Газетэнүүдэй, радиогой, кино болон культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнууд мүнөө болтор усадхагдаагүй байhаар.

Партийна эхин организацинуудай эмхидхэлэй талаар бэхэжэхэ болон партийна ба советскэ органуудай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгаха, партийна аппарадай хүдэлмэрые hайжаруулха хэрэгтэ партиин горкомууд, райкомууд болон айкомууд анхаралаа тон багаар табидаг байhан зандаа.

Хүдэлмэридэхи дутуу дундануудаа шүүмжэлхэ ябадал олохон партийна организацинуудта муугаар табигдаhан.

Партиин Центральна Комитедэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар эдэ бүхы ехэхэн дутагдалнуудые ойрын сагта усадхахын тула партиин обкомой XX-дохи пленум хадаа дайшалхы зорилгонуудые хараалба. Эдэ зорилгонуудай гол шухалань юу болоноб гэхэдэ, бүхы коммунистнуудай, партийна эхин организацинуудай болон партийна комитедүүдэй. партийно-советскэ органуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй сахилга журамыень шангадхажа, партиин Центральна Комитедэй тогтоолые бүлэг бүлэгөөрнь нарин нягтаар дүүргэхын түлөө харюусалгыень дээшэлүүлхэ ябадал болоно. Мүнөө областной партийна организациин бүхы хүсэлэлгэ хадаа 1945 ондо мал ба таряан ажалые хүгжөөхэ, ажаүйлэдбэрые хүгжөөхэ, гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ. ургаса хуряалга болон бэлэдхэлдэ онсо hайнаар түхеэрхэ. колхоз, совхоз, МТС, ажаүйлэдбэриин предприяти, албан газар бүхэнэй хүдэлмэрые шууд hайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаха ёhотой.

Грозныин предприятинуудаар уран нарижуулга хэгдэнэ

Дайн сэрэгэй дүүрэhэнhээ хойшо Грозныин ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар уран нарижуулга хэрзэргээр бэелүүлэгдэжэ байhан тушаа бүгэдэнийтын харалгын дүн гаргагдаба. hүүлэй хоёр hарын туршада «Грознефтезаводто» 234 уран нарижуулгын дурадхалнууд оруулагдаад, тэрэнэй 123-ниинь бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ зуураа миллион шахуу түхэригэй алмалта үгэбэ. Бусад дурадхалнуудые бэелүүлбэл тус предприяти хадаа үйлэдбэри дээрээ 5 миллион түхэригэй ба 3.600 тонно түлишэ алмалта хэхэ юм. (ТАСС).

Хойто зүгтэ торф олдобо

Ямало-Ненецкэ округой газар дээрэ эрхим hайн шанартай торфые бэдэрэлгын экспедици олобо.

Саг үргэлжэ хүйтэн байдаг условидо хэгдэhэн шалгалтын хүдэлмэри тус торфые бүримүhэн эдэлхэдэ зохистой гэжэ олобо. Нютагуудтахи организацинууд хадаа Обско Губай шадар нээгдэhэн шэнэ порт дээрэ торф малтажа абаха ябадалые эхилбэ. Иихэдээ Хойто зүгэй районуудай ажаүйлэдбэриин предприятинууд нютагайнгаа торфоор хүдэлмэрилхэ аргатай болоо. (ТАСС).

Белорусска уранhайханай самодеятельностиин харалга болобо

Минскдэ 3 үдэрэй туршада ремесленнэ болон түмэрзамай училищын ба ФЗО-гэй hурагшадай уранhайханай самодеятельностиин республиканска харалга үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ 750 залуу дуушад, танцорнууд, уранhайханай шүлэгүүдые уншагшад болон музыкантнууд хабаадалсаба.

Мүнөө тус республикын залуушууд болбол республиканска уранhайханай олимпиадуудта эдибхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. (ТАСС).

Нүхэ малтадаг шэнэ станогууд

Воровскиин нэрэмжэтэ машина-байгуулгын заводой коллектив болбол геолого-разведочнэ хүдэлмэридэ зорюулжа түргэнөөр хүдэлдэг нүхэ малтадаг станогуудые хэбэ. Тэрэ хадаа энэнэй урда тээ байhан станогуудтай сасуулбал ехэхэн простой юм. Тус станогые үйлэдбэри дээрэ шалгажа үзэбэ. Энэ заводойхид жэлэй дүүрэтэр 20 гаран иимэ станогуудые бүтээхэ байна. (ТАСС).

Эстонидо харгы зам барина

Эстониин бүхы территори дээрэ харгы зам байгуулха ба шэнэ хүүргэ бариха хүдэлмэри июниин хоёрдохи хахадта эхилээд, мүнөө дүүрэбэ. Харгы замуудые шэнээр бариха болон hэргээн бодхоохо, тэрэшэлэн шэнэ хүүргэнүүдые бариха хэрэгтэ 40.000 таряашад болон 30.000 ашаа зөөгшэд хабаадалсаба. Республикадаа советскэ засагай тогтоhонhоо хойшо 5 жэлэй ой гүйсэhэнэй дашарамда бэлэг болгон 115 хүүргэ шэнээр баригдаа. Мүн 500 километр ута шэнэ канава hубаг малтагдаа. (ТАСС).

Магниткын металлургнууд үгэдөө хүрэбэ

Металлургнуудай бүхэсоюзна мүрысөө эмхидхэхэ талаар үүсхэлшэ болоhон Магниткын металлургнууд үдэр бүри продукци ехээр гаргажа байна.

Сталеварнууд болбол ажал дээрээ гайхамшагта жэшээнүүдые харуулна. Булад шудхадаг нэгэдэхи ба хоёрдохи цехүүд түсэбhөө гадуур 3.000 тонно металл үгэбэ. Энэ үе соо 30 гаран түргэн хайлуулга хэбэ. Тэрэшэлэн проволочно-штрипсово цех болбол Днепростройе hэргээн бодхоолгодо зорюулжа хэдэн зуун тонно продукци түсэбhөө гадуур үгэhэн байха юм. (ТАСС).

ВКП(б)-гэй областной комитедэй XX пленум

Байгша оной июлиин 20—22-то болоhон ВКП(б)-гэй обкомой ээлжээтэ XX пленум болбол «ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол обкомой хүдэлмэри тухай» Партиин Центральна Комитедэй тогтоолой дүүргэлтын ябаса тухай асуудалаар ВКП(б)-гэй обкомой секретарь нүхэр **А. В. Кудрявцевай** элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэлшэ нүхэр Кудрявцев болбол тус тогтоолой үг зорилго ба политическэ удхашанар тушаа тогтон хэлсэхэ зуураа областной партийна организациин энэ тогтоолые хэрзэргээр бэелүүлжэ байhан тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

—ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол партиин обкомой элидхэл тушаа гаргаhан тогтоол соогоо манай республикын партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудай үмэнэ малажалые али болохоор хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, Бурят-Монгол АССР-ые ойрын жэлнүүдтэ хүгжэнги малажалтай республика болгохо зорилго табиhан байгаа,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.

Энэ ажахын ба политическэ удхашанартай зорилгые бэелүүлхэ талаар манай республикын олонхи аймагуудай партийна, советскэ организацинууд, газартаряалангай органууд болон колхозууд, МТС-үүд малажал тушаа ехэхэн анхарал оролдолгоёо гаргадаг болоhон байгаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үбhэ тэжээлээр ехэхэн дутамаг хүшэр хүндэ байдалтай байбашье hаа, аймаг болон районуудай олонхи колхозууд малай үбэлжэлгые нёлондонойхидоо орходоо нилээдгүй hайнаар, гээлтэ хоролто багатайгаар үнгэргэжэ шадаа. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ адууhа малай хоролто 13,2 процент хүрэhэн байгаа hаа, мүнөө жэлдэ 4,4 процент болобо. Хоёрдохёор, олонхи колхозууд малайнгаа харууhалгые hайжаруулжа, үнгэрэгшэ жэлэйхидээ орходоо залуу малай гээлтэ хоролтые бага болгожо шадаhан байна гэбэл: унагаар 3,7 процентhээ 2,7 процентдэ хүрөө, тугалай хоролто 13.4 процентhээ 3.2 процент хүртэр бага болоо, хурьгадай хорохо ябадал 15 процентhээ 4,1 процент хүртэр бага болоо, тэрэшэлэн поршоонхын хорохо ябадал 15,6 процентhээ 7.2 процент хүртэр бага болобо. Иимэ болхолоороо партийна, советскэ организацинууд болон газартаряалангай органууд малажал хүгжөөхэ тушаа гол анхаралаа табиhаниинь эли тодо болоно.

Гэбэшье энэ показательнууд хадаа Партиин Центральна Комитедэй табиhан зорилгонуудые хангалтатайгаар дүүргэнэ гэхын аргагүй гэжэ,—нүхэр Кудрявцев зааба. Республикын олонхи аймагуудаар, илангаяа Кяхтын, Кударын, Түнхэнэй, Зэдын болон Сэлэнгын аймагуудта малай гээлтэ хоролто ехэхэн хэмжээндэ хүрэhэн зандаа. Эхэ малай гээлтэ хоролтодо орохо, орооной камданиие хангалтагүйгөөр үнгэргэхэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадал хангалтагүй байhан зандаа. Түхэреэн сүүдхэ соо малые бэлшээхэ, үнеэдые гурба дахин hааха гэхэ мэтын ябадал олонхи колхозуудаар эмхидхэгдэнэгүй.

Республикын олонхи колхозуудаар адуу мори үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй. Байгша оной июлиин 1-эй мэдээгээр адуу мори үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб арайхан гэжэ 93.7 процент дүүргэгдээд байха юм. Энэ хэрэгые Бичурын, Кударын, Кяхтын. Сэлэнгын, Байкало-Кударын ба Зэдын аймагуудай колхозууд илангаяа муугаар дүүргэжэ байна. Тэндэхи партийна, советскэ болон газартаряалангай органууд адуу мори үсхэбэрилхэ тухай эрид шууд хэмжээ ябуулгануудые абаагүй байхаhаа гадна, тэрээндэ эзэн бэшээр хандаха ябадалые усадхаагүй байшоо. Мүн үүлтэртэ мал хүгжөөхэ тушаа горьтой хүдэлмэри хэгдээгүй зандаа.

Элидхэлшэ нүхэр Кудрявцев болбол малажал үсхэбэрилхэ тухай зорилгонуудые дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ зуураа зарим аймагуудай партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудай обор нобшо хүдэлмэринүүдые эрид шууд шүүмжэлбэ. Жэшээлхэдэ, Кударын, Түнхэнэй, Баргажанай, Зэдын болон Бичурын аймагуудай партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд малажал хүгжөөхэ талаар өөhэдынгөө хүдэлмэрые шэнэдхэн табяагүй байхаhаа гадна, энэ талаар гаргагдаhан дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгадаггүй байгааб. Тэрэшэлэн Наркомземэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд малажал хүгжөөхэ тушаа хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ,—гэжэ элидхэлшэ шүүмжэлбэ.

Сабшалан болон бэлшээриин газарые hайжаруулха, тэжээлэй культурые үргэлхэхэ гэhэн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабарие олонхи аймагуудай колхозууд тон хангалтагүйгөөр дүүргэхэ зуураа мүнөө жэлэй үбhэхуряалгые тиимэ гэшэгүй аалихаар хэжэ байна. Июлиин 15-ай мэдээгээр республикын колхозууд үбhэ хуряаха түсэбөө миил 5,1 процент болгоо. Тиимэhээ энэ хүдэлмэриин темпые хурдадхажа, эбэртэ мал бүхэндэ 26 центнерhээ доошо бэшэ үбhэ тэжээл, адуу моридто 35 центнер, хони ямаадта 4,5 центнер хүртэр үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ тушаа тэмсэхэ ёhотой байнабди,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Энэ түсэб дүүргэхын түлөө гансахан сабшалан хадалан сабшаха бэшэ, харин шугы болон ой модон соогуур ургадаг үбhэ тэжээл хуряажа абаха зорилго табигдана. Үбhэ хуряаха ба силос дараха түсэб үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы анхарал оролдолгоёо мүнөө үедэ зорюулха үүргэтэйбди. Мүн малай үбэлжэлгые энэ гэhээр эхилжэ, адууhа малаа дулаан ба сайхалан үбэлжэлгөөр хангаха зайлашагүй.—гэжэ нүхэр Кудрявцев тэмдэглээ.

Мүнөө жэлдэ хабарай тарилга нёдондонойхидо орходоо нилээдгүй эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Бүхы дээрээ тарилгын түсэб 103 процент, тэрэ тоодо шенисэ тариха түсэб 104 процент дүүргэгдэhэн байна. Закаменай. Тарбагатайн, Иволгын, Хориин. Курумканай болон Ториин аймагууд opoohото культурын тарилга хэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Тиибэ ябашье, Баргажанай, Яруунын, Түнхэнэй, Прибайкальска, Байкало-Кударын аймагууд тарилгын түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Энээнhээ болоҗо республика түсэбөө дүүргээгүй. МТС-үүд нилээдгүй hайнаар хүдэлмэрилбэшье hаа, эндэ ехэхэн гээгдэнги байдала оршоhон МТС-үүд олон бии. МТС болон колхозуудые саашадань ажахын ба эмхидхэлэй талаар бэхэжүүлхэ тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй болон партиин обкомой заабаринуудые олонхи аймагуудай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд дүргээгүй байhан баримтануудые нүхэр Кудрявцев элидхэл соогоо элирүүлээд, энэ талаар тодо hонор заабаринуудые үгэбэ.

Үнэр ургаса түйлаха ябадалда үндэhэн нүхэсэл болохо пар хахалалга, зүбөөр севооборот хэхэ ябадалнууд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэхэ зуураа элидхэлшэ нүхэр Кудрявцев болбол энэ талаар шухала заабаринуудые үгэбэ. Зарим аймагуудаар хүдөө ажалай артелиин уставые бүдүүлигээр хазагайруулжа. колхозно үмсын зөөрие хулгайлха болон хуули бусаар гаргашалха ябадалнуудтай тэмсэдэггүй баримтануудые элирүүлжэ, энээн тушаа тодорхой заабари үгэбэ. Мүн тэрэшэлэн республикын колхозуудай таряахуряалгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгы заабари үгтэбэ.

Саашадаа нүхэр Кудрявцев болбол республикын ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэринүүд тухай, мүн партийно-политическэ болон нийтэ-ойлгууламжын хүдэлмэринүүдэй хэрзэргээр hайжаруулагдаhан ба ямар дутуу дундануудтай байhан тухай үргэнөөр тогтон хэлэбэ.

Нүхэр Кудрявцевай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэнүүд болоҗо, хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдэ шүүмжэлэлсэбэ. Эндэ үгэ хэлэгшэдые нэрлэбэл: нүхэр **Иванов** (партиин Ториин айкомой секретарь), нүхэр **Чупиков** (Баунта), нүхэр **Башкуев** (Түнхэн), нүхэр **Афанасенко** (Бурмонголлес), нүхэр **Митякин** (Мухаршэбэр), нүхэр **Шингирий** (ВКП(б)-гэй обком), нүхэр **Шоноев** (Аха), нүхэр **Письменский** (НКГБ), нүхэр **Языков** (ВКП(б)-гэй обком), нүхэр **Крылов** (БМАССР-эй СНК), нүхэр **Борисов** (Баргажан), нүхэр **Модогоев** (ВКП(б)-гэй обком), нүхэр **Фёдоров** (Зэдын комбинат), нүхэр **Хадалов** (ВКП(б)-гэй обком), нүхэр **Дубровский** (Наркомзем), нүхэр **Балханов** (Тарбагатай), нүхэр **Галданова** (Зэдын аймаг), нүхэр **Фомин** (Госплан), нүхэр **Брауде** (ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой секретарь), нүхэр **Фролов** (Бичура), нүхэр **Иванов** (БМАССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшэ), нүхэр **Эрдынеев** (ВКП(б)-гэй обком) болон нүхэр **Лобсанов** (ВКП(б)-гэй обкомой секретарь).

Пленум болбол эмхидхэлэй асуудалые зүбшэн хэлсэбэ. Зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа пленум болбол дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаба.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар“ гэжэ орденууд ба „Эхын Медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэhөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө шагнаха гэбэл:

Юhэн хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ЛАРИОНОВА Екатерина Никифоровнае—Хориин аймагай Кульст тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Найман хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ДЕНИСОВА Зоя Лукиничнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» колхозой колхозница.
2. КАЛАШНИКОВА Зиновья Кондратьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Долоон хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АНТОНОВА Ирина Антоновнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. БОГОМАЗОВА Лукерья Митрофановнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ГОРОХОВСКАЯ Наталья Ивановнае—Мухаршэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ИВАНОВА Любовь Александровнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
5. КРАВЦОВА Екатерина Родионовнае—Мухаршэбэрэй аймагай Никольск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
6. КАЛАШНИКОВА Лукерья Петровнае—Мухаршэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
7. МАЛЬЦЕВА Афимья Анфиногеновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.
8. МУЛИКОВА Морзия—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
9. МАКСИМОВА Анна Ананьевнае—Мухаршэбэрэй аймагай Мухар-Шибирь тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
10. ПЕТРОВА Агриппина Семёновнае—Мухаршэбэрэй аймагай Мухар-Шибирь тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
11. ПАШКИНА Парасковья Петровнае—Тарбагатайн аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
12. СЛАСТИНА Соломанида Аверьяновнае—Тарбагатайн аймагай «Серп ба Молот» колхозой колхозница.
13. СЕМЁНОВА Капитолина Прохоровнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
14. СТЕКСОВА Ирина Ивановнае—Мухаршэбэрэй аймагай Мухар-Шибирь тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
15. СНЕГИРЕВА Пелагея Ефимовнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхозой колхозница.
16. СВЕРКУНОВА Евдокия Матвеевнае—Мухаршэбэрэй аймагай Бар тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
17. СОЛОВЬЁВА Екатерина Яковлевнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой колхозница.
18. ФИЛАТОВА Ефросинья Семёновнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхозой колхозница.
19. ЧЕБУНИНА Анна Екимовнае—Тарбагатайн аймагай «Красная Заря» колхозой колхозница.

Зургаан хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АНТОНОВА Анна Спиридоновнае—Мухаршэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. АЛЕКСЕЕВА Евдокия Алексеевнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхозой колхозница.
3. АНАНИНА Епистемья Федоровнае—Мухаршэбэрэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. БИКМУЛИНА Афвал—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
5. ВАСИЛЬЕВА Дарья Григорьевнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
6. ГОРОХОВСКАЯ Анисья Ивановнае—Мухаршэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
7. ГОРБАТЫХ Арина Симоновнае—Тарбагатайн аймагай «Серп ба Молот» колхозой колхозница.
8. ДАВЫДОВА Васса Титовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. ДРАГУНОВА Надежда Фокеевнае—Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
10. ЕРЕМЕЕВА Пелагея Дмитриевнае—Мухаршэбэрэй аймагай Мухар-Шибирь тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
11. ИВАНОВА Анна Алексеевнае—Мухаршэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
12. КОНОНОВА Анастасия Никитовнае—Мухаршэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
13. КАЛАШНИКОВА Ефросинья Мироновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
14. КРАВЦОВА Василиса Романовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
15. ЛЕОНОВА Маленья Федоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхозой колхозница.
16. МИХАЛЁВА Мария Алексеевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Бар тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
17. МИХАЛЁВА Аграфена Дмитриевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой колхозница.
18. МАЛЬЦЕВА Агафья Фёдоровнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
19. ОВЧИННИКОВА Анна Кирилловнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
20. ПЕТРОВА Репинья Леонтьевнае—Тарбагатайн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
21. ПЕТРОВА Матрёна Филимоновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
22. РЕВЕНСКАЯ Александра Артёмовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
23. РЕШЕТНИКОВА Анна Степановнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
24. СТАСЕНКО Анастасия Корниловнае—Хориин аймагай Хориин «Заготскотой» хүдэлмэришэн.
25. СПИРИДОНОВА Евдокия Трифоновнае—Тарбагатайн аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
26. СУЧКОВА Татьяна Афанасьевнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
27. СОЛОДУХИНА Ефросинья Афанасьевнае—Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
28. СЕЛЕЗНЕВА Ольга Ивановнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
29. САЖИНА Татьяна Николаевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Октября» колхозой колхозница.
30. САПУНОВА Елизавета Осиповнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой колхозница.
31. СТУЛЕВА Парасковья Петровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Хонхолой тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
32. САДРУТДЕНОВА Зайнаб—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.
33. ФЁДОРОВА Екатерина Илларионовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
34. ЧУЛКОВА Евдокия Романовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АЛЕКСЕЕВА Мария Андреевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой № 17 столовын повар.
2. АЛЕКСЕЕВА Варвара Ермиловнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
3. АЛЕКСЕЕВА Февронья Симоновнае—Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. АНАНИНА Февронья Петровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. АНАНИНА Домна Зиновьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
6. АНТОНОВА Агафья Сафоновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.
7. АНТОНОВА Анастасия Васильевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
8. БУХАЛЬЦЕВА Нина Григорьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» колхозой колхозница.
9. БУДНИКОВА Анна Ивановнае Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар“ гэжэ орденууд ба „Эхын Медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

(Үргэлжэлэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

10. БОЛОНЕВА Татьяна Захаровнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

11. БАТУЕВА Долгор—Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

12. ВАЛИУЛИНА Гайнизамал—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

13. ВАРФОЛОМЕЕВА Анфиза Фёдоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

14. ВАРФОЛОМЕЕВА Анна Семёновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

15. ВАСИЛЬЕВА Татьяна Прокопьевнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

16. ГЕТМАНОВА Февронья Прохоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» колхозой колхозница.

17. ГОРОХОВСКАЯ Василиса Фёдоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Бар тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

18. ГРЕБЕНЩИКОВА Пелагея Ивановнае—Тарбагатайн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

19. ГРЕБЕНЩИКОВА Агафья Стефановнае—Тарбагатайн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

20. ГУСЛЯКОВА Марфа Прокопьевнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

21. ЕРМОЛАЕВА Парасковья Сидоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

22. ЖИРАКОВА Степанида Сергеевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

23. ЗАКИРОВА Ямка—Заиграйн аймагай «III интернационал» колхозой колхозница.

24. ИСМАГИЛОВА Гайша—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

25. ИВАНОВА Анастасия Ефимовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

26. ИВАНОВА Ульяна Прокопьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

27. ИВАНОВА Степанида Тимофеевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

28. ИВАНОВА Марфа Миниевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхозой колхозница.

29. ИВАНОВА Анисья Васильевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй хүдэлмэришэн.

30. ИВАНОВА Агафья Моисеевнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

31. ИВАНОВА Анна Кузьминичнае—Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

32. КОВАДНЕВА Варвара Филимоновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

33. КУШНАРЕВА Анна Аппейловнае—Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

34. КРАСИНСКАЯ Мария Фёдоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Мухар-Шибирь тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

35. КИРИЛЛОВА Лукерья Григорьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Мухар-Шибирь тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

36. КАПТЕРОВА Александра Денисовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» колхозой колхозница.

37. КОЗЛОВА Марфа Трефиловнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «XVII партсъезд» колхозой колхозница.

38. КАШИНА Матрёна Прокопьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» колхозой колхозница.

39. КАЛАШНИКОВА Мавра Егоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

40. КАЛАШНИКОВА Капитолина Никитовнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

41. КАЛАШНИКОВА Варвара Леонтьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

42. КРАВЦОВА Аксинья Абросимовнае—Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

43. КУДЕЛИНА Василиса Григорьевнае—Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой колхозница.

44. ЛАПТЕВА Анна Ксенофонтьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.

45. ЛАПТЕВА Евдокия Матвеевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.

46. ЛАПЫГИНА Александра Михайловнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.

47. МАКОВЕЕВА Наталья Васильевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

48. МИРОНОВА Таисья Гавриловнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «XVII партсъезд» колхозой колхозница.

49. МЕТЕЛКИНА Анна Ивановнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Красный Партизан» колхозой колхозница.

50. МУРЗИНА Елизавета Григорьевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Большевик» колхозой колхозница.

51. НЕПОГОДЬЕВА Степанида Александровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Октября» колхозой колхозница.

52. НОСКОВА Марфа Сидоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

53. ОВЧИННИКОВА Агафья Ивановнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

54. ПОЛЯНСКАЯ Ефросинья Алексеевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.

55. ПОЛЯНСКАЯ Фёкла Перфильевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

56. ПА[illegible]ЦСКАЯ Аграфёна Мироновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

57. ПАВЛУЦКАЯ Татьяна Марковнае—Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

58. ПОЛЯКОВА Варвара Прохоровнае—Улан-Удэ городой, Железнодорожно районой, Дивизионная станциин туhалбариин ажахын хүдэлмэришэн.

59. ПЕТРОВА Ирина Тимофеевнае—Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

60. ПЕТРОВА Устинья Анисимовнае—Тарбагатайн аймагай «Серп ба Молот» колхозой колхозница.

61. ПЕСТЕРЕВА Арина Прокопьевнае—Тарбагатайн аймагай Больше-Куналейскэ талха татаха тээрмын хүдэлмэришэн.

62. РЕДЕКАЛЬЦЕВА Елизавета Лукиничнае—Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой колхозница.

63. РЫМАРЕВА Фёкла Агафоновнае—Тарбагатайн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

64. СТЕПАНОВА Варвара Андреевнае—Тарбагатайн аймагай Тарбагатай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

65. СЕМЕНОВА Анна Тарасовнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

66. ТОРГАШИНА Евдокия Григорьевнае—Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой колхозница.

67. ФЕДОРОВА Степанида Матвеевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Большевик» колхозой колхозница.

68. ХРОМЫХ Агриппина Герасимовнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

69. ХОХЛОВА Прасковья Егоровнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «XVII партсъезд» колхозой колхозница.

70. ЧИРКОВА Наталья Никитичнае—Заиграйн аймагай Горхон станциин гэрэй эзэн эхэнэр.

71. ЧИРКОВА Зиновья Спиридоновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

72. ШИЯМАТОВА Фахрибанат—Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаролдай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

73. ЯРУЛИНА Гайша—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.

74. ЯРУЛИНА Магита—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Политотдел» колхозой колхозница.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо
М. ЧУВЬЮРОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин үүргые дүүргэгшэ **В. МОНКЕТОВ.**

Улан-Удэ город. Соведүүдэй байшан. 1945 оной июнини 14.

ҮБҺЭХУРЯАЛГЫЕ ШАМДУУЛХА!

Улаантугта колхоз

ТАРБАГАТАЙ. (ТЕЛЕФОНООР АБТАБА). Үбhэхуряалгын бүхы хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсоhон аймагай түрүү колхозууд олохон гектар үбhэ хуряаба.

„Красная заря“ колхоз үбhэхуряалгаар аймаг соогоо түрүүлэнхэй. Энэ колхоз сабшалга хуряалга хоёрой дунда забhар гаргахагүйн тулада хүдэлмэришэ хүсэеэ зүбөөр хубаарилан элсүүлжэ байна. Үбhэхуряалгын үедэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын дүнгөөр тус колхоздо ВКП(б)-гэй айком ба аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Тиин, энэ артелиинхид түрүү зэргэеэ алдахагүйн түлөө хуряалгын темпые улам хурдадхаба.

Колхоз соохи социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Ванновай бригада түрүүлэнхэй. Энэ бригадын бүхы членүүд байгуулагдаhан графигаа саг соонь дүүргэдэг юм.

Мүн энэ артелиинхид набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха хүдэлмэридэ тусхай бригадануудые эмхидхэжэ гарганхай. Тэдэнэр силос дараха бүхы нүхэнүүдээ бэлэн болгоод байна. Набшаhата тэжээл бэлэдхэлдэ ехэнхидээ малшад хабаадалсана.

Үбhэхуряалгын хүдэлмэринүүдэй түрүүшын дүнгүүдээр түрүү hуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг абаhан „Красная заря“ колхозойхид адуу малдаа садхалан тэжээл бэлэдхэхын түлөө иимээр хүдэлмэрилжэ байна.

Ф. ВОРОНЦОВ.

Шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэнэ

КЫРЕН. (Телефоноор абтаба). «Политотделец» колхозой членүүд адуу малдаа шэмэтэй тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ байнхай. hүүлэй мэдээгээр тус колхоз үбhэ сабшаха түсэбөө 50 процент дүүргэhэн байба. Гадна, 400 тонно шахуу силос дараhан, 100 центнер набшаhата, 76 центнер витаминна тэжээл бэлэдхэhэн байха юм. Мүнөө силос дараха ба бусад тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз шэмэтэ тэжээл баhал элбэгээр бэлэдхэжэ байна. Эдэнэр 750 тонно силос дараhан, 251 центнер набшаhата тэжээл бэлэдхэhэн байха юм. Дурсагдагша хоёр колхозуудай членүүд Иволгын аймагай «Авангард» артелиин членүүдэй республикын бүхы колхознигуудые социалистическэ мүрысөөндэ уряалhан хандалгада харюу болгон үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдээ хаhа болзор соонь эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө хормойгоо шуужа оролсонхой. Тиин, эдэнэр хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДААР ҮБҺЭСАБШАЛГА, СИЛОС ДАРАЛГА БА ПАР ХАХАЛАЛГЫН ТҮСЭБҮҮДЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАИ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной июлиин 20.

Аймагууд	Үбhэ сабшалга (процентээр)	Силос даралга (процентээр)	Пар хахалга (процентээр)
Түнхэнэй	27,8	54,4	82,6
Кабанскын	20,3	5[illegible],2	87,0
Прибайкальска	20,1	14,4	53,9
Тарбагатайн	1[illegible],5	11,9	55,9
В-Кударын	18,6	11,7	65,8
Иволгын	18,5	4[illegible],5	69,5
Закаменай	1[illegible],[illegible]	57,4	[illegible],8
Б[illegible]чурын	16,8	7,5	42,2
Баргажанай	13 7	[illegible],8	35 1
Сэлэнгын	13,2	18,4	[illegible]7,6
Мухаршэбэрэй	11,8	10,0	42,[illegible]
Ториин	1[illegible],0	72 8	46 2
Хориин	10,7	—	64,0
Заиграйн	8,[illegible]	4,7	70,3
Ку[illegible]арын	3 5	2,5	29,8
Яруу[illegible]н	8,0	2,3	5[illegible],2
Кяхтын	7.4	9,8	29,[illegible]
Зэдын	7,0	23,6	42,0
Хэжэнгын	4,7	11,2	54 8
Курумканай	4,4	[illegible],5	56,9
Ахын	3,0	54,3	—
Хамта	11,7	20,7	53,7

Ажалаа хүтэлбэрилэнгүй, архидажа ябана

Үбhэхуряалгын энэ харюусалгата үедэ артелиин ажалые хүтэлбэрилэнгүй, архидажа ябадаг хэдэн түрүүлэгшэнэр Кабанскда бии болошоо. Эдэнэй сэхэ нэрэлхэдэ Нюкскэ сельсоведэй түрүүлэгшэ Карпов, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Распопин гэгшэд юм.

Сельсовет ба колхозой ударидагшадай уhан туулмаг болтороо архи уужа, ажал хүдэлмэреэ мартажархидаг болоhон дээрэhээ энэ нютагаар үбhэхуряалга тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байнхай. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой бүхы хүсэн аяар мүнөө хүртэр сабшалан дээрэ гаргагдаагүй байhаар. Мүн үбhэшэдэйнь үйлэдбэриин бүтээсэ дээшэлхын орондо, доошоо орожо байна.

Түрүүлэгшэ Карпов гэгшын колхозуудай энэ шухала кампаниие үнгэргэхэ хэрэгтэ бодото туhа хүргэдэггүй дээрэhээ Нюкскэ колхозууд үбhэхуряалгаар барандаа гээгдэжэ ябана.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Котов) түсэбэй ёhoор үбhэхуряалгада гаргаха колхознигуудайнгаа хахадыншье гаргаагүй байhаар. Тиихэдэнь колхозой центр дээгүүр миил зайжа ябадаг хүнүүд дүүрэн байха юм. Тэрэшэлэн XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз энээнhээ дээрэ бэшэ байдалтай.

Нюкскэ сельсоведэй эдэ колхозууд урда жэлнүүдтэ үбhэ тэжээл хүсэд бэлэдхэжэ шадангүй ехэхэн гарза гайда ородог байгаа. Тиигэбэшье. эндэхид урдынгаа алдуунуудhаа hургаал абангүй, дахяад дабтажа байна. Тиихэдэнь ажалаа хүтэлбэрилэнгүй архидажа ябадаг түрүүлэгшэнэртэ Кабанскын аймгүйсэдком ямаршье хэмжээ абаагүй байха юу

Н. КОДУНСКАЯ.

Нобшорhон колхоз

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үбhэхуряалгаар Кяхта соо эгээл хожомдожо ябана. Ушарынь хадаа тус колхоз аяар июлиин 17 хүртэр үбhэндөө ороогүй ба силос дараха, набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эхилээдүй байгаа. Тэрээнhээ боложо тус колхоз мэнэ hая болтор монсогоршье бухалтай болоогүй байба.

Үбhэндэ hаяхан ороhон гар хажууршадай дииилэнхидынь нормонуудаа дүүргэнэгүй. Колхознигуудай ажалай эмхидхэл тон hулаар табигданхай. Теэд, энэ нобшорhон колхозой хүтэлбэрилэгшэд үбhэеэ түргэн хуряажа абахын түлөө огто оролдохогүйнь гайхалтай.

А. БАЛЬБУРОВ.

Шэнэ ургасын таряа, овощь, хартаабха хадагалха газар түргэн бэлэдхэхэ

И. КОТОВ, БМАССР-эй Наркомземэй ургасые хамгаалха агроном.

★ ★

«1945 ондо ургаса хуряаха ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол соо шэнэ ургаса хадагалха газар бэлэдхэхэ ба тогуудые, склад шадарай газар сэбэрлэхэ болон хуряалгын машина зэмсэг ба таряа зөөхэ амhартануудые дезинфекци хэхэ тушаа шухала хэмжээнүүд хараалагдаhан байна. Энэ хадаа шэнэ ургасын таряа, овощь ба хартаабхые гутаангүйгөөр хадагалха ябадал гүйсэд хангаха юм. Хэрбээ таряа, овощь, хартаабха хадагалха газар муугаар бэлэдхэгдэhэн байбал, тэрээн соо хэгдэhэн продуктнууд гутаха буртиха байhаниинь мэдээжэ. Муугаар хадагалагдаhан таряан болбол клещи ба бусад хорото хорхойнуудтай болодог гээшэ. Тиихэдэ овощь бактеринhээ болоhон элдэб янзын үбшэндэ дайрагдажа буртидаг байна.

Шэнэ ургасын таряае гутаажа гэмтээнгүй хадагалхын тулада эртэнhээ хойшо бэлэдхэхэ шухала. Газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба туhалбариин ажахын директорнууд болбол мэнэ гэhээр шэнэ ургаса хадагалха газараа шалгажа, тэдэниие hайса бэлэдхэн заhабарилха болоно. Ургаса хадагалха газарай заhабарилгые үнгэргэхэдөө доторхи газаахигүй арюун сэбэр болгохо, гэр амбарнуудай забhарые шабажа, тэрээн соогуур клещи болон ондоо хорхойнуудай орожо шадахагүй болгохо хэрэгтэй. Тиихэн дары известкоор сагаадаха ябадал зайлашагүй. Таряа хадагалдаг амбарнуудые сэбэрлэхэдээ доторнь байhан хүр ургасые газаа гаргажа сушилка ба брезент дээгүүр нимхэнээр адхаад, наранда хатааха шухала. Наранай шангаар шарахада клещи хорхой хосордог юм. Таряа хадагалха газар хамахада гараhан шорой шэхойнуудые тусгаар хайрсаг соо хэжэ холо абаашаад булаха гү, али галдаха хэрэгтэй.

Склад шадарай газарые үргэлжэ хамажа сэбэр байлгаха шухала. Таряа хадагалха гэр, амбарнуудай газаагуурхи шорой ба үбhэ hолоомо тосхонhоо холо абаашажа хаяха байна.

Тэрэшэлэн таряахуряалгада хэрэглэхэ бүхы машина зэмсэг болон хэрэгсэлнүүдые бүгэдынь сэбэрлэжэ наранда шараха шухала. Эдэ мэтые ябуулхатаяа нэгэн доро, овощь, хартаабха хадагалха газар сэбэрлэжэ хатааха ба известкоор сагаадаха гээшэ шухала байна. Таряа, овощь, хартаабха хадагалха газарнуудые известкоор сагаадахаhаа түрүүн формалинаар дезинфекци хэхэ хэрэгтэй. Дезинфекци хэхэдээ 10 литр уhан бүхэндэ 40 процентын формалинай 100 граммые абадаг юм. Формалин хэhэн уhаараа таряа, овощь, хартаабха хадагалха газарай бүхы хана, дээдэ, доодо пулаахые hайса угааха ёhотой. Удаань 24 часай туршэ соо харанхыгаар хааhан дары, доторхиинь hалхилуулаад сагаададаг юм.

Шэнэ ургасын таряа, хартаабха, овощь гутаангүйгөөр хадагалжа абаха ябадал таряахуряалгада бэлэдхэлэй эгээл шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн байhыень hайса мэдэhэн түрүү аймаг, колхозууд энэ хэмжээ-ябуулга үнгэргэжэ эхилэнхэй. Тарбагатайн, Кабанскын хэдэхэдэн колхозууд шэнэ жэлэй ургаса хадагалха газарнуудые эрхим шанартайгаар бэлэдхэхын түлөө үнинhөө хойшо тэмсэжэ байна. Тиигэбэшье, эндэхи колхозуудhаа ондоо республикын олохон нютагуудаар шэнэ жэлэй ургаса хадагалха газарнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэри тон хангалтагүй байха юм. Иволгын, Заиграйн аймагууд таряа, хартаабха, овощь хадагалха газарнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ мүнөө хүртэр харюусалгагүйгөөр хандажа мүнөө хүртэр юушье хээгүй байhаар.

Таряа хуряаха хаhа ойртожо байна. Тиимэдэ шэнэ ургаса хадагалха газарнуудые бэлэдхэхэ ябадал түрүүшын ээлжээндэ табигдаха ёhотой. Нютагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай орган болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «1945 ондо ургаса хуряаха ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолой ёhoор таряахуряалгада бэлэдхэлые ябуулхатаяа нэгэн доро, шэнэ ургасаяа хадагалжа абаха газарнуудые энэ гэhээр заhабарилха ябадал хангаха зорилготой. Таряа, овощь, хартаабха хадагалха газарнуудые заhабарилан ариг сэбэрээр бэлэдхэхын тулада колхоз бүхэн тусхай хүнүүдые таhалжа, энэ хүдэлмэридэ гаргаха болоно.

Шэн габьяа тухай баллада

Хойто далайн улаанфлотец Советскэ Союзай Герой Иван Сивкодо

Дүлэтэ шуургаар шуургалhан
Дүшэн хоёрдохи хатуу ондо,
Хүйтэн Хойто эрье дээр
Хүндэ байлдаан бусалаа юм.
Нангин Эсэгэ оронойнгоо
Нарата нэгэ булангые
Орхихо приказ тэдээндэ
Оройн үдэшэлэн ерээ юм.
Тоогооро булюу дайсадууд
Тойрон бүhэлэн ойротожо,
Гансашье боецые гаргахагүй
Гасалта гэнжэеэ хумируулаа.
Хорин наhаяа гүйсэhэн
Хонгор сэлмэг шарайтай
Сивко хүбүүн, нүхэдүүдтээ:
—Сухаригты, —гэжэ захираа hэн.
Мэхэтэй хоротой дайсадые
Мэр'эн hомоороо бусаажа,
Сасуу үетэд нүхэдэйгөө
Саашаа ошохые хүлеэнэ.
Хатуу зоригтой ши хүбүүн,
Хандажа намдаа хэлышэ!
Хаана байгаа тосхонhоо
Хахасажа ядаhаар мордообши?
Хэн эхэ нарайдашни
Энхэр'н үлгыдэн hүугаа hааб?
Хэн эсэгэ шамайе
Эрэлхэг зоригто hүргаа hааб?
Ямар газарай мүшэдүүд
Яларан дээрэш наадаа hааб?
Халуун шуhата хэн басаган
Хажуудаш уяран таалаа hааб?
Баабайнь юрдөөшье магадгүй
Баян Уралай заводто
Бусахаяа болиhон хүбүүндээ
Булад хуяг дабтаалам?
Жэмэстэ үндэр Кавказай
Жэгдэхэн ургаhан сэсэглиг соо
Дуралhан инагынь, магадгүй
Дуугаа дуулан ябаалам?
Сэнхир дурдам урасхалта
Сэлмэг Волгын долгинууд
Түрэhэн эхынь үлгыдэл
Түрэл хүбүүгээ хүлеэнэ гү?
Али буурал Сибириин
Аглаг тайгын хушануудые
Дамжан гүйдэг хэрмэдүүд
Дандаа зүүдэндэнь харагдадаг гү?
Илалтын үдэрые ерүүлхэ
Инаг хани нүхэдэйнгөө
Аюулhаа холодон ошоходо
Амаржа сэльхэлээ байгаал хаш.
Хэнэй нэрые ши тэндэ,
Хэлэн дурдан байгаабши?
Хэсүү иимэ зоригоор
Хэн сэжэыш hомолооб даа?
Ашата Сталинай эжэhуудаг
Алтан Кремльтэ Москвагай
Оршон байгаа урда зүгрүү
Омог баяртай хараал хаш.
Гансахан үлөөшэ гранадаа
Гартаа шангаар адхажа,
Хариин шуhата зольбонуудай
Хажуудаа ерэхые хүлеэгээш.
Хэдэн арбаад немецүүдые
Хүлэйгөө ойгуур тойруулжархёод
Харатанаар эзэлэгдэhэн далайгаа
Хараhан зандаа хэбтээлши!
Арадай үнэн жаргалда
Ачи наhаяа зорюулhан,
Үнэн шамаяа далайшни
Үндэр долгёор таалаа hэн.
Иван Сивко, шинингээ
Илалтата нангин нэрые
Түмэн жэлдэ морягүүд
Түүхэтэ жэшээ болгохол!

Чимит Цыдендамбаев

ХИЛЫН СААНА

Трумэн, Сталин ба Черчилльдэ

„Америкадахи армянска национальна соведэй“ хандалга

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Америкадахи армянска национальна соведэй» прогрессивнэ лидернүүд хадаа Турциин харьяанда ородог армянска провинцинуудые «тэдэнэй хуулита түлөөлэгшэ болохо Советскэ Арменидэ» бусаажа үгэхэ тухай Берлиндэ сугларhан Трумэндэ, Сталинда ба Черчилльдэ хандабади гэhэн мэдүүлгэ хэблэлдэ толилбо.

Үнгэрhэн зуун жэлнүүдтэ турецкэ добтолгонуудые болон армянска арад зониие туркануудай доромжолhон ябадалые дурдаад, тэрэ мэдүүлгэ соонь саашаа иигэжэ хэлэгдэнэ: «Нэгэдэхи дэлхэйн дайн болотор Россиин составта ороhон Армениин нэгэ хубиданьзол боложо Советскэ Союзай составной хубинь боложо бэеэ даанхай Армянска Республика тогтоогдоо. Советскэ Армени болбол 25 жэлэй турша соо байха зуураа гигант ехэ алхамаар хүгжэжэ, армянска урдын түүхэдэ үзэгдөөгүй аюулгүй байдалые армянуудта үгэбэ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ армянууд хадаа эрхэ сүлөөдэ дуратай байhанаа дахин харуулжа, союзна напануудай арминуудай зэргэдэ, илангаяа Холбоото Штадуудай болон Советскэ Союзай сэрэгүүдэй зэргэдэ шэн зоримгойгоор тэмсэбэ.

Гэхэ зуураа турканууд хадаа өөрынгөө үг заяанай хоёр ондоо хуурмаг политика ябуулhан байна. Нейтралитедээр далда бараад, тэдэнэр хадаа нацистнуудта туhалhан ба Германиин түрүүшын амжалтануудаар баясаhан байха юм. Турци хадаа хэрбээ нацистнууд Сталинградые эзэлээ хадань Германиин талада дай хэжэ орохоор бэлэн байгаа. Тиихэтэеэ хамта Турци хадаа тэндэ байhан үсөөн тооной армянска арад зониие дарлаха ба хүсөөр мүлжэхэ шэнэ аргануудые хараалжа байhан бэлэй. Эгээл hүүлшын минутада Германида эсэргүү дайн сэрэгые Турциин соносхоhон ябадал хадаа эгээл эшхэбтэр наадан болоно. Хэдэн зуун жэлнүүдэй турша соо турканууд болбол армянуудта зоболон хэжэ байдаг hэн. Мүнөө үедэ Советскэ Армениин ба Советскэ Союзай бусад газарнуудай газаа таладань миллион хахад армянууд hуужа байна. Эдэ армянуудай ехэнхи хубинь өөhэдынгөө үбгэ эсэгэнэрэй газар нютагта бусажа ерэхые ба тэрэнэй шэнэдхэн байгуулгада хабаадахые хүсэнэ. Армян түрэлтэй американецууд хадаа өөрынгөө түүхэтэ Эхэ орон болохо—Советскэ Арменидэ саашадаа hууха хүсэлтэй байhан армянуудые үнэн ёhoор нүүлгэхэ ябадалые бата болгохын тулада армянска арад тухай асуудал зүблэн хэлсэхэ зүйлдөө оруулхыень Берлиндэхи конференциие ехэтэ гүйнa.

Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Шанинян, секретарь Сарпян ба администратор-гүйсэдхэгшэ Вертенес гэгшэд энэ телеграмма дээрэ гараа табибад.

Июлиин 11-дэ «Нью-Йорк Таймс» болбол алдарта армянска уранзохёолшо Сурмелян гэгшын ехэхэн бэшэгые Лос-Анжелосhоо толилбо. Тэрэ хадаа Карс болон Ардаган хоёрые Советскэ Союзда бусааха тухай уряална, юуб гэхэдэ, эдэ городууд хадаа хуулиингаа ёhoор Советскэ Союзда хамаатай ба тэрэнэй саада тээ Кавказые хамгаалхын тулада шухала байна.

Номгон далай дээрэхи дайн

ЛОНДОН, июлиин 22. (ТАСС). Номгон далайн баруун-урда хубида байгаа союзнигуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл командованиин штабай мэдээсэлые Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа австрийска сэрэгүүд Борнео арал дээрэhээ японецуудые сэбэрлэбэ, тэрэ хадаа hаяхан японецуудаар эзэлэгдэhэн байгаа. Японско сэрэгүүд хадаа Борнео арал дээрэ 4.306 хүнээ алуулhан ба 41 хүнээ пленэдэ алдаhан байгаа. Союзнигууд болбол 386 хүнээ алуулжа. 1.351 хүнээ шархатуулhан ба 12 хүн hураггүйгөөр алдаhан байгаа. Американска хүнгэн корабльнууд хадаа Джес-Селтонедохи (Борнео арал) японско түхеэрэлгэнүүдые буудаба.

Франко арга бэдэрнэ

ЛОНДОН, (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулhанай ёhoор, испанска радио болбол Фалангиин национальна соведэй суглаан дээрэ июлиин 17-до хэлэhэн Франкогой үгые дамжуулба.

Испаниин политикада хубилалта болохые хүлеэжэ байгшад хадаа «ехээр эндүүрнэ» гэжэ Франко мэдүүлбэ. Тэрэнэй эгээл ехээр hанаагаа зободог юумэнь хадаа фалангистска хүдэлөөнэй ажал-ябуулгые эбдэнгүйгөөр өөрынгөө орондо ороохо хүниие бэлдэхэ ябадал болоно гэжэ тэмдэглээд, Испанида монархиие hаяар hэргээн бодхоохо тухай дурадхагдаха юм гэжэ мэдүүлбэ. Монархи хадаа,—гэжэ Франко мэдүүлнэ,—хүсэтэй ба уян байха ёhотой, тэрэ хадаа фалангистска хүдэлөөнэй зорилгые баримталха ёhотой».

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03 писем и переводов—6-03 (2 зв); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00404. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.